

ben we het anno 2011 eigenlijk nog? Kan de minister het beeld actualiseren?

Bovendien moet het beeld wellicht gecorrigeerd worden dat het hierbij per definitie gaat om mensen die willen en wetens de illegaliteit zoeken. Recreatiewoningen fungeren soms als overloop en goedkope woningreserve voor mensen die geen ander huis kunnen vinden, zoals gescheiden mensen, arbeidsmigranten en mensen die in deze tijden gedwongen zijn om hun huis te verkopen. Gemeenten moeten beleidsautonomie houden om hiervoor met "tailor made" oplossingen te kunnen komen.

Ook vanuit een meer principieel oogmerk zijn de argumenten om in te grijpen in de bestuurlijke autonomie van gemeenten weinig overtuigend. Waarom breekt de minister juist op dit punt met het kabinetsadagium "decentraal waar het kan, centraal waar het moet"? Waarom juist op dit onderdeel de beleidsvrijheid van de gemeente inperken met dwingende voorschriften? Waarom nu komen met centrale wetgeving? We willen immers af van bestuurlijke drukte en dit dossier leent zich volgens mijn fractie uitstekend daarvoor. De eenmaligheid en tijdelijkheid van het wetsvoorstel is in dit licht veelzeggend.

Mijn fractie wordt in deze visie gesterkt door het advies van de Raad van State, dat helder aangeeft dat het onderliggende probleem niet hoeft te worden gekwalificeerd als een vraagstuk dat door een formele wet moet worden opgelost. Het gaat immers bij de onderhavige problematiek om individuele gevallen en niet zozeer om iets als een algemene normstelling. Er zijn ook zeer wel lichtere instrumenten denkbaar, zoals bepaald in de Gemeentewet, die zo nodig kunnen worden ingezet. Ook het Bro en beleidsbrieven bieden voldoende mogelijkheden. Mijn fractie herkent zich in het onomwonden negatieve advies van de Raad van State dat dit voorstel disproportioneel is. Wij verzoeken de minister deze per saldo toch vrij forse kritiek van de Raad van State van haar oordeel te voorzien.

Al met al ziet mijn fractie de meerwaarde van dit wetsvoorstel niet in. Er is geen enkele doorslaggevende reden om de gemeentelijke beleidsvrijheid terzijde te schuiven. Ik zie uit naar de antwoorden van de minister, waarvoor nu reeds mijn hartelijke dank.

De voorzitter:

Het woord is aan de heer Marcel de Graaff, die zijn maidenspeech zal houden.

De heer Marcel de Graaff (PVV):

Voorzitter. Allereerst natuurlijk mijn felicitaties aan collega Ter Horst voor haar maidenspeech, waarvan ik erg heb genoten. Voor ons ligt een wetje van zo'n beperkte omvang en reikwijdte dat het in geen enkele verhouding staat tot de tijd en energie die hieraan nu reeds is gespendeerd; zeker wanneer we dit vergelijken met de onthutsende vertoning waarmee de besluiten over bijna 42 mld. voor het Europees noodfonds in deze Kamer zijn genomen.

Niet alleen om die reden vervult deze wet mij met plaatsvervangende schaamte. Het is een wet die onrechtmatig gedrag beloont. En, het is al een paar keer gezegd, de Raad van State had er geen goed woord voor over. Het is een wet die, ondanks zijn onooglijkheid, treffend de schaamteloosheid illustreert van burgers die ongestraft maar doen wat ze willen, en van lokale overheden die hun eigen regels al jarenlang aan hun laars lappen. Hoe is het

mogelijk dat er lokale overheden zijn die er zelfs in zeven, bijna acht, jaar niet in zijn geslaagd om hun achtertuin te cultiveren, hetzij door de regels te handhaven, of liever nog, door hun beleid zodanig aan te passen dat er een nieuwe, gewenste situatie zou ontstaan?

Dit politieke onvermogen om consequent de naleving van de eigen regels te eisen en af te dwingen, heeft de geloofwaardigheid van de politiek onnoemelijk veel schade toegebracht. We kennen dit maar al te goed van de rijksoverheid in de afgelopen decennia. Of het nu paarse kabinetten waren, of rood-christelijke, de Partij van de Arbeid zat er altijd bij om het gedogen van norm- en wetoverschrijdend gedrag te ondersteunen. Deze legitimering van onrechtmatig gedrag, deze feitelijke aantasting van het gezag van de wet en de rechtstaat zou op zich reden genoeg zijn om dit wetsvoorstel te verwerpen en daarentegen te pleiten voor een wet welke de specifieke gemeenten direct aanpakt, die nalatig zijn op het gebied van handhaving.

Zo eenvoudig ligt het blijkbaar niet. De burger is jarenlang, soms decennia lang, niet de wacht aangezegd door gemeenten, waar het ging om onrechtmatige bewoning. Sterker nog, de minister heeft in haar memorie van antwoord op 18 juli jongstleden weliswaar aangegeven dat het de gemeenten inmiddels ernst is met het handhaven van de regels rond onrechtmatige bewoning, maar zij blijft ondertussen deze wet wel nodig vinden omdat er nog steeds gemeenten zijn die op dit punt hun zaken niet op orde hebben. Blijkbaar mogen we er niet op vertrouwen dat dit alsnog zonder ingrijpen goed komt.

Wanneer gemeenten al sinds het rijksbeleid van 2003 de tijd hebben gehad om deze problematiek op te lossen, dan is het zeer de vraag of deze gemeenten deze taak sowieso alsnog zullen uitvoeren. Ik hoor graag van de minister welke specifieke maatregelen zij in gedachten heeft om deze nalatige gemeenten aan te pakken, opdat het niet over tien jaar opnieuw nodig blijkt eenzelfde wet op te stellen.

De wet moet gehandhaafd worden en overheden moeten opdraaien voor de consequenties, indien zij dit nalaten. In dit geval is het de lokale politiek die tekortgeschoten is en zelfs nog steeds tekortschiet; de goede niet te na gesproken natuurlijk. De VNG heeft in haar brief van 11 oktober de minister gevraagd om dit wetsvoorstel in te trekken, omdat zij denkt zelf de falende gemeenten te kunnen bijsturen. Daarnaast vindt de VNG dat dit wetsvoorstel een inperking inhoudt van de bevoegdheden van gemeenten. Ik zou willen zeggen dat bevoegdheden komen met verantwoordelijkheid, een verantwoordelijkheid die klaarblijkelijk voor een aantal lokale politici te zwaar is om te kunnen dragen. Dat zien we in dit geval van recreatiewoningen en ik zou daar met gemak een lijst met voorbeelden aan kunnen toevoegen.

De bewoners die al dan niet te goeder trouw, of uit bittere noodzaak – de heer Smaling wees daar al op – hun recreatiewoning inmiddels vele jaren permanent bewonen, zijn nu overgeleverd aan de willekeur van gemeenten. Er wordt gehandhaafd, of ook weer niet. Vandaag niet, maar misschien morgen wel. Behalve dat dit ondoorzichtige gedoogbeleid eerst het gezag van de rechtstaat heeft aangetast, wordt door ditzelfde gedoogbeleid de individuele rechtszekerheid aangetast. Dat is de kwalijke keerzijde van dit jarenlange gedogen.

Het enige sympathieke aan dit wetsvoorstel is de rechtszekerheid die de bewoners hierdoor wordt verschaft. Het is om die reden dat de PVV-fractie dit wets-

Marcel de Graaff

voorstel wel zal steunen. Immers, voor alles moet de burger rechtszekerheid gegeven worden. De aantasting van de rechtstaat en rechtszekerheid door de gedogen- de overheid moet stoppen. Burgers moeten weten waar ze aan toe zijn. Deze ingreep in de bevoegdheden van de lokale overheid is, gezien het jarenlange falen, meer dan gerechtvaardigd. De PVV steunt de minister dan ook in dit wetsvoorstel. De burgers die nu hun recreatiewoning onrechtmatig bewonen en aan de gestelde criteria voldoen, komen er goed mee weg, omdat zij nu niet de dupe hoeven te worden van een aanpak die de lokale overheden confronteert met hun jarenlange nalatigheid.

De voorzitter:

Mijnheer De Graaff, uw entree in deze Kamer is tevens uw eerste stap in de politiek. Het begrip "oudgediende" zal voorlopig niet snel aan u kleven. De nog recente ontstaansgeschiedenis van de PVV is daar natuurlijk niet vreemd aan.

Van beroep bent u consultant op het terrein van de ICT, een professie die u ruim twintig jaar beoefent. In deze hoedanigheid was u ook betrokken bij de invoering van de ov-chipkaart. Een project dat u naar eigen zeggen inzicht heeft verschaft over de vaak aanwezige spanning tussen de wensen van de politiek aan de ene kant en de haalbaarheden van de techniek aan de andere kant.

Van opleiding bent u afgestudeerd theoloog. Uw afstudeerrichting was "de theologie van het maatschappelijk handelen". Dat duidt erop dat u goed verbanden kunt leggen tussen normatieve kaders aan de ene kant en dat wat praktisch gewenst of uitvoerbaar is aan de andere kant. Zo'n inzicht is ook bij het werk in de Eerste Kamer zeer nuttig.

Als voorzitter van de vaste commissie voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening (IMRO) hebt u – zeker voor een net aangetreden Kamerlid – een bijzondere verantwoordelijkheid voor beleidsterreinen die vaak stof zijn voor politiek debat. Dat is hier weer duidelijk gebleken.

Naar verluidt trekt u zich regelmatig terug op een landhuis in Frankrijk, dat ooit in gebruik was als klooster. Daar zult u, in alle rust en concentratie, via de iPad kennisnemen van de agenda en vergaderstukken van de Eerste Kamer. Ook in die afzondering komen twee lijnen uit uw leven – het spirituele en de ICT – in praktische zin bij elkaar.

Namens de Kamer wens ik u een vruchtbare periode toe als lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

(De voorzitter overhandigt de heer Marcel de Graaff een bos bloemen.)

De vergadering wordt van 14.40 uur tot 15.05 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik verzoek de leden om weer plaats te nemen. Wij zijn toe aan het antwoord van de regering in eerste termijn. Ik geef het woord aan de minister van Infrastructuur en Milieu.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Voorzitter. Voordat ik inga op de verschillende commentaren van de Kamerleden wil ik nog even kort het doel en de doelgroep van dit wetsvoorstel aangeven. De doelgroep

wordt gevormd door de onrechtmatige bewoners van recreatiewoningen die hun bewoning zijn gestart voor 1 november 2003 en die er ook sindsdien onafgebroken wonen. Het doel van het wetsvoorstel is om ervoor te zorgen dat deze bewoners onder voorwaarden zekerheid krijgen dat zij hun bewoning mogen voortzetten, indien de gemeente niet voor 10 januari 2010 ten aanzien van hun bewoning een handhavingsbesluit heeft genomen. Doel van het wetsvoorstel is dus niet – ik hoorde dat nog terug bij sommigen – dat van de gemeenten wordt gevorderd dat zij handhavingsbesluiten nemen. Eigenlijk gaat het erom, daar nu paal en perk aan te stellen bij die gemeenten die dat al die jaren niet gedaan hebben. Daarmee wordt ook duidelijkheid gegeven aan de bewoners. De SP-fractie vroeg nog om welk type bewoner het dan gaat. Het gaat om verschillende typen bewoners. Dit is niet bedoeld om hen eruit te krijgen, maar om de mensen die al die jaren nog geen duidelijkheid gekregen hebben, alsnog de duidelijkheid te geven dat ze mogen blijven.

Ik ga nu in op alle discussies die door de leden van de Eerste Kamer zijn geopend. Toen ik dit wetsvoorstel verdedigde in de Tweede Kamer heb ik meteen gezegd dat ik mij in een enorme spagaat bevind. Ik zou zelf dit wetsvoorstel nooit ingediend hebben, aangezien het de gemeentelijke autonomie beperkt en rijksbemoeyenis geeft op iets waarvan ik vind dat het van de gemeente zou moeten zijn. Het voorstel past niet bij het regeerakkoord, het past niet bij mijn ontwerp-Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, het past ook niet bij het ontwerp van de omgevingswet dat wij nu aan het maken zijn. Dat gaat allemaal over een selectieve rijksoverheid, met een focus op taken van nationaal belang.

Dat bemoeyenis met recreatiewoningen een gemeentelijke verantwoordelijkheid is, is mij ook heel erg duidelijk, maar er is hier sprake van een heel lange voorgeschiedenis en van gewekte verwachtingen. Daar wil ik allereerst een reactie op geven. Overigens stemmen alle bijdragen die ik hier hoorde van de verschillende fracties over "decentraal, tenzij" mij wel heel erg hoopvol voor de behandeling, op termijn, van het wetsvoorstel omgevingsrecht en de structuurvisie in deze Kamer. Er zijn bij vele gemeenten verwachtingen gewekt door de onrechtmatige bewoning feitelijk te gedogen en door daar jarenlang niet tegen op te treden. In die situaties leidt het later alsnog inzetten van handhavingsmogelijkheden vaak tot moeizame, ingrijpende en schrijnende trajecten, zowel voor de gemeente als voor de bewoners. Al meer dan tien jaar werd daarom door de Tweede Kamer gevraagd om een regeling die de specifieke bewoners de zekerheid zou geven dat zij hun bewoning mogen voortzetten. Dat gaat om de mensen die voor 2003 niet de duidelijkheid hadden die alle bewoners van de periode daarna wel hadden, namelijk dat het permanent bewonen van recreatieve woningen gewoon niet mag. Dat werd Kamerbreed door alle partijen gedeeld. Een grote meerderheid van de Tweede Kamer heeft daarop gereageerd.

Gezien de indringendheid van die problematiek die er lag, vond ik het ook wel redelijk om uiteindelijk na al die jaren dat wetsvoorstel dat er al lag en dat al aangekondigd was, ook werkelijk in de Tweede Kamer te verdedigen en om daarmee eens en voor altijd duidelijkheid te geven aan de laatste bewoners van de periode van voor november 2003. Het ging mij er dus om, schoon schip te maken en om dat uiteindelijk ook te doen met een eenmalige en tijdelijke wet. Het betreft immers een wet die maar voor twee jaar geldig zou zijn. Voor iedereen die daarna